

HUOM.! Tämä on konferenssiartikkelin rinnakkaistallennettu versio (Final draft).

Viittausohje

Joensuu-Salo, S., Sorama, K., Varamäki, E., Hannula, H., Ruskovaara, E., Hämäläinen, M. & Pihkala, T. 2016. Opettajan yritysysteistyöaktiivisuuden ja organisaation tuen merkitys yrittäjyyden opettamisessa. Julkaisussa: Suoranta, M., Patja, P., Aaltio, I. & Tunkkari-Eskelinen, M. (eds.) Yrittäjyyskasvatuspäivät: conference proceedings. Yrittäjyyskasvatuspäivät Jyväskylässä 13.–14.9.2016. University of Jyväskylä, 8–20. Working paper Jyväskylä University. School of Business and Economics 383. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-39-6906-6>

SeAMK Toimisto

PL 412
60101 Seinäjoki

Käyntiosoite:
Kampusranta 11, Frami F
60320 Seinäjoki

puh. 020 124 3000
seamk@seamk.fi

SeAMK

P.O. Box 412, FI-60101 Seinäjoki
Finland

Street address:
Kampusranta 11, Frami F
60320 Seinäjoki

tel. +358 20 124 3000
seamk@seamk.fi

OPETTAJAN YRITYSYHTEISTYÖAKTIIVISUUDEN JA ORGANISAATION TUEN MERKITYS YRITTÄJYYDEN OPETTAMISESSA

Sanna Joensuu-Salo, Kirsti Sorama ja Elina Varamäki, Seinäjoen ammattikorkeakoulu
sanna.joensuu-salo@seamk.fi

Heikki Hannula, Hämeen ammattikorkeakoulu
heikki.hannula@hamk.fi

Elena Ruskovaara, Minna Hämäläinen ja Timo Pihkala, Lappeenrannan teknillinen yliopisto
elena.ruskovaara@lut.fi

ABSTRAKTI

Tämän tutkimuksen tavoitteena on selvittää 1) miten opettajan oma yritysysteistyöaktiivisuus ja 2) opettajan kokema organisaation tuki vaikuttavat yrittäjydessä käytettävien opetusmenetelmien käyttöön. Lisäksi tavoitteena on selvittää, millainen merkitys opettajan aiemmalla yrittäjyystaustalla on. Tutkimuksen aineisto perustuu Opettajan yrittäjyysmittaristo -työkalulla kerättyyn dataan. Opettajan yrittäjyysmittaristo on verkkopohjainen itsearviointijärjestelmä, jonka avulla opettaja voi itsearvioida sekä kehittää toimintaansa yrittäjyden edistäjänä. Itsearviointityökalu sisältää 72 kysymystä liittyen yrittäjyden edistämisen eri osa-alueisiin. Dataa on kerätty tietokantaan vuosina 2014-2016. Tulokset osoittavat, että sekä yritysysteistyöaktiivisuudella että opettajan kokemalla organisationalisella tuella on vaikutusta siihen, kuinka aktiivisesti ja monipuolisesti opettaja hyödyntää erilaisia opetusmenetelmiä yrittäjyden opettamisessa. Näistä vielä suurempi merkitys on opettajan omalla yritysysteistyöaktiivisuudella. Tulokset osoittavat myös, että sekä yritysysteistyöaktiivisuuden että opettajan kokeman organisaation tuen vaikutus opetusmenetelmien käyttöön on vielä suurempi niiden opettajien kohdalla, joilla itsellään on aiempaa kokemusta omasta yrittäjyydestä.

Avainsanat: ammattikorkeakoulu, opettaja, yrittäjyden edistäminen, yrittäjyys, mittaristo, yritysysteistyö

1 JOHDANTO

Yrittäjämäisen toiminnan edistäminen on olennainen osa ammattikorkeakoulun toimintaa ja liittyy kaikkeen ammattikorkeakouluopetukseen ja -oppimiseen. Opettajilla on tärkeä rooli yrittäjyyden edistämässä. Aiempi tutkimus on osoittanut, että esim. yrittäjyysaikomuksiin voidaan välillisesti vaikuttaa monipuolisia opetusmenetelmiä käyttämällä yrittäjyysopetuksessa (Varamäki ym., 2015). Myös yritysysteistyö toimii osana laajempaa korkeakoulujen yrittäjyyskasvatuksen strategiaa. Yritysysteistyön kohteena ovat opiskelijat, henkilökunta ja korkeakoulun yritysysteistyötä tukevat rakenteet. Tämän tutkimuksen tavoitteena on selvittää 1) miten opettajan oma yritysysteistyöaktiivisuus ja 2) opettajan kokema organisaation tuki vaikuttavat yrittäjydessä käytettävien opetusmenetelmien käyttöön. Lisäksi tavoitteena on selvittää, millainen merkitys opettajan aiemmalla yrittäjyystaustalla on.

Tutkimuksen aineisto perustuu Opettajan yrittäjyysmittaristo -työkalulla kerättyyn dataan. Opettajan yrittäjyysmittaristo on verkkopohjainen itsearviointijärjestelmä, jonka avulla opettaja voi itsearvioida sekä kehittää toimintaansa yrittäjyyden edistäjänä. Itsearviointityökalu sisältää 72 kysymystä liittyen yrittäjyyden edistämisen eri osa-alueisiin. Dataa on kerätty tietokantaan vuosina 2014 - 2016.

2 TEOREETTINEN VIITEKEHYS

Yrittäjyys opetuksessa

Suomalaisessa koulukontekstissa yrittäjyyskasvatus käsittää kaksi näkökulmaa tai orientaatiota, joista toinen on yritteliäisyys ja toinen on yrittäjyys. Yritteliäisyyden vahvistaminen on pääasiallinen tavoite läpi koulutusjärjestelmän. (Seikkula-Leino, Ruskovaara, Ikävalko, Mattila ja Rytkölä, 2010.) Jo Schumpeter (1934) ja Kirzner (1973) esittivät, että intuitiivinen toiminta ja mahdollisuuksien tunnistaminen liittyy yrittäjämäiseen oppimiseen. Useat tutkijat ovat määritelleet yrittäjämäisen

oppimisen yksilön kyvyksi käyttää taitojaan tunnistaakseen ja kehittääkseen ympäristön mahdollisuuksia (mm. Rae ja Carswell, 2001).

Yrittäjyyskasvatus on enimmäkseen ottanut hyvin perinteisen reitin. Solomon (2007) huomauttaa, että koulutusinstituutit ovat kuitenkin siirtymässä yhä enemmän kohti osaamisen jakamista, jossa keskustelut ja vierailijaluennoitsijat ovat osa opetusta. Gartner (2008) käyttää yrittäjätarinoita ja ehdottaa, että yhä enemmän pitäisi kiinnittää huomiota yrittäjien itsensä kertomiin tarinoihin.

Gibb (2005, 2011) esittää, että yrittäjyyskasvatuksen pedagogiikassa tulisi antaa oppijalle aktiivinen rooli oppimisprosessissa ja siitä syystä omaksua myös vähemmän traditionaalisia opetusmenetelmiä. Tietoa luodaan vuorovaikutteisesti ja epäonnistumiset ja virheet hyväksytään osana oppimisprosessia. Solomon (2007) huomauttaa, että todella harvoin yrittäjyyskasvatusta tehdään luokkahuoneen ulkopuolella. Hän kuitenkin rohkaisee hyödyntämään myös luokkahuoneen ulkopuolista pedagogiikkaa.

Monet tutkijat ovat raportoineet positiivisia oppimistuloksia ja opetuskokemuksia projekteista, joita toteutetaan yritysten kanssa läheisessä yhteistyössä (Cooper ym., 2004; Frank, 2007), Hynes ja Richardson, 2007; Pittaway ja Cope, 2007). Nämä toimeksiannot liittyvät yrityksen todellisuuteen ja niitä on valmisteltu yhteistyössä yrityksen kanssa.

Aidoista työelämän ongelmista ja tutkimuskysymyksistä kumpuavat oppimistehtävät ovat tärkeitä erityisesti opittaessa ammatteja kuin niiden toimintaympäristöjäkin. Esimerkiksi yrittäjyyttä voidaan oppia parhaiten yrittämällä. Yrittäjyyteen oppimisen ohjaamisessa tulisi hyödyntää joko yrittäjyyttä itseään tai ainakin sellaisia tilanteita, jotka edistävät mahdollisimman hyvin yrittäjyyttä jäljittelevien oppimiskokemusten syntyä. Loogisesti voidaan myös olettaa, että yrittäjyydestä omakohtaisia

oppimiskokemuksia omaava opettaja kykenee hahmottamaan niiden synnyttämisprosessin paremmin kuin opettaja, jolla näitä oppimiskokemuksia ei ole. Joka tapauksessa aitojen oppimiskokemusten syntyminen edellyttää aitoja ympäristöjä, joihin voidaan pyrkiä ja päästä onnistuneen yritysysteistyön avulla.

Yritysysteistyö

Ammattikorkeakoulujen yhtenä tehtävänä Suomessa on harjoittaa ammattikorkeakouluopetusta palvelevaa sekä työelämää ja aluekehitystä tukevaa ja alueen elinkeinorakenteen huomioon ottavaa soveltavaa tutkimus- ja kehitystyötä (Ammattikorkeakoululaki 1 Luku 4§). Edellä mainitun veloitteen toteuttaminen vaatii ammattikorkeakoulun henkilöstöltä kiinteää verkostoitumista alueen elinkeinoelämään ja yritystoiminnan laajaa ymmärrystä. Pedagogisesti yritysysteistyö tarjoaa myös mahdollisuuden hyödyntää niin sanottuja autenttisia oppimisympäristöjä oppimisen tukena.

Yritysysteistyö toimii osana laajempaa korkeakoulujen yrittäjyyskasvatuksen strategiaa. Yritysysteistyön kohteena ovat opiskelijat, henkilökunta ja korkeakoulun yritysysteistyötä tukevat rakenteet. Opettajan on kyettävä kannustamaan yrityksen perustamiseen, ohjata yrittäjyyttä edistäviin verkostoihin ja tukemaan alkavaa yritystoimintaa. (Kaakkois-Suomen yrittäjyyskasvatuksen strategia 2020, 24-25) Toisaalta Hämeen ammattikorkeakoulun strategian mukaisesti koulutukseen kuuluu yrittäjyyttä edistävä ”Tartu toimeen –periaate”, jonka mukaan opiskelijoita kannustetaan tarttumaan hyviin ideoihin ja jalostamaan niitä edelleen kannattavaksi liiketoiminnaksi (HAMK Strategia 2020, 3) Laajemmassa viitekehyksessä yritysysteistyö ja yrittäjyys opetuksessa vastaa yhteiskunnan muutoksiin ja yrittäjyyden tulevaisuuden haasteisiin. Suomen Yrittäjillä on tavoitteena luoda yliopistoihin ja ammattikorkeakouluihin yrittäjyyskasvatusstrategia. Se vaatii yrittäjien ja yritystoiminnan aktiivisempaa läsnäoloa korkeakouluissa ja opetuksessa. (Muuttuva yrittäjyys – Kehittämisohjelma 2016, 18).

Yrittäjyystutkijat ovat yhä enenevässä määrin tiedostaneet, että luokkahuoneessa annettu tieto on yksi tärkeä osa oppimista, mutta perinteinen opettajakeskeiset didaktiset menetelmät opetuksessa ja oppimisessa eivät kuitenkaan yksin riitä. Tähän tarpeeseen onkin kehitetty erilaisia vuorovaikutteisia tekniikoita, joista yksi on tarjota opiskelijoille mahdollisuuksia "nähdä, koskea ja tuntea" yrittäjyyttä työskentelemällä erilaisissa projekteissa yrittäjien kanssa. (Cooper, Bottomley ja Gordon, 2004.)

Maailma on viime vuosien aikana muuttunut monessa suhteessa dramaattisesti ja koulutusinstituuteilla on täysi työ yrittää pysytellä elinkeinoelämän muutosten mukana. Yhtenä keinona muutoksen ymmärtämiseen osana opetussuunnitelmien kehittämisestä on ottaa elinkeinoelämä kehitystyöhön mukaan yhtäläillä kuin opetuksen sisältöjen tuottamiseenkin. Tätä yhteistyötä saattaa edesauttaa opettajien halu ja kyky hyödyntää yrityksiä ja yrittäjiä omassa työssään, mikä puolestaan saattaa riippua opettajan omasta yrittäjyystaustasta.

Opettajien yrittäjyystaustan vaikutus

Opettajilla on avainrooli yrittäjyyskasvatuksen tavoitteiden toteuttamisessa (mm. Seikkula-Leino ym., 2010). Koska yrittäjyyskasvatukseen ei ole olemassa selkeitä pedagogisia ohjeita, on opettajien pyrittävä integroimaan sitä muuhun opetukseensa ja pyrittävä löytämään parhaimmat ja käyttökelpoisimmat tavat toteuttaa sitä (Ruskovaara ja Pihkala, 2012). Ruskovaaran ja Pihkalan (2012) mukaan siitä huolimatta, että tutkimus on ollut intensiivistä, on opettajan näkökulma jäänyt tutkimuksissa usein vähälle huomiolle. Vaikuttaisi siltä, että tutkimus keskittyy opettajan perspektiivistäkin lähinnä tarkastelemaan erilaisia opetusmenetelmiä ja työskentelymetodeja sen sijaan, että tarkasteltaisiin opettajan omia kognitioita yrittäjyyskasvatukseen ja sen saumattomaan niveltämiseen omiin opintokokonaisuuksiin.

Opettajilla on keskeinen rooli prosessissa, jossa yrittäjyyskasvatuksen erilaiset tarkoitukset ja tavoitteet muutetaan opetuksen käytännöiksi ja oppimistuloksiksi, jotka pitkällä tähtäyksellä tuottavat niin yritteliäisyyttä kuin yrittäjyyttäkin yhteiskuntaan (mm. Seikkula-Leino ym., 2010). Yrittäjyyden akateemisen ja käytännön kentän väliset ristiriidat ovat johtaneet ajan kuluessa rikkaaseen ja monipuoliseen joukkoon yhteistyötä tekeviä kasvattajia – kokoaikaisia, osa-aikaisia, akateemisesti päteviä ja ammatillisesti päteviä tutkijoita, yrittäjiä, konsultteja ja rahoittajia – joilla on yhteinen ymmärrys siitä, että yrittäjyyskasvatus on tärkeää. Kuitenkin läpi kentän on eroja siinä kuinka me lähestymme yrittäjyyden opettamista (Neck ja Greene, 2011).

Vaikka opettajan yrittäjyystaustalla voisi olettaa olevan vaikutusta hänen yrittäjyyskasvatukseensa positiivisessa mielessä, ei yrittäjyyskasvatustutkimuksissa juurikaan löydy sellaisia, joissa olisi eksplisiittisesti tutkittu tätä. Voidaankin todeta, että kenties yksi merkittävä osa-alue yrittäjyyskasvatuksen tutkimuksen saralla on selkeästi jäänyt aivan liian vähälle huomiolle.

3 MENETELMÄT

Tutkimuksen aineisto perustuu Opettajan yrittäjyysmittaristo -työkalulla kerättyyn dataan. Opettajan yrittäjyysmittaristo on verkkopohjainen itsearviointijärjestelmä, jonka avulla opettaja voi itsearvioida sekä kehittää toimintaansa yrittäjyyden edistäjänä. Itsearviointityökalu sisältää 72 kysymystä liittyen opettajan tekemään yritys yhteistyöhön, yrittäjyyden näkymiseen ja rooliin opetuksessa, yrittäjänä toimimista tukeviin pedagogisiin ratkaisuihin ja niiden arviointiin, yrittäjämäisten valmiuksien ohjaamiseen sekä vastaajan toimintaan yrittäjyyden edistäjänä työyhteisössään. Samalla kun opettaja itsearvioi toimintaansa, anonyymit vastaukset tallentuvat tutkimusryhmän käytössä olevaan tietokantaan. Dataa on kerätty tietokantaan vuosina 2014-2016. Tämän tutkimuksen aineisto perustuu 360 opettajan vastaukseen yhdeksästätoista eri ammattikorkeakoulusta. 36 % vastaajista oli toiminut yrittäjänä ennen opetusuraa. Naisia vastanneista oli 59 %. Yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja

hallinnon alaa edusti 29 %, tekniikan ja liikenteen alaa 25 %, sosiaali-, terveys- ja liikunta-alaa 20 %, humanistista ja kasvatusalaa 9 %, luonnonvara- ja ympäristöalaa 8 %, kulttuurialaa 4 %, matkailu-, ravitsemis- ja talousalaa 3 % sekä luonnontieteiden alaa 2 %. Yksi vastanneista edusti sotilas- ja suojelualaa.

Muuttujat

Kaikkien muuttujien mitta-asteikkona käytettiin liukuvaa viisiportaista asteikkoa, jossa 1=täysin eri mieltä ja 5=täysin samaa mieltä. Mittariston kysymykset käsittelevät viittä eri teemaa, jotka nimettiin seuraavasti: *Yritysyhteistyö, Yrittäjyys opetuksessa, Yrittäjänä toimimista tukevat pedagogiset ratkaisut ja niiden arviointi, Yrittäjämäisten valmiuksien ohjaaminen ja Minä yrittäjyyden edistäjänä työyhteisössäni.*

Tässä tutkimuksessa keskityttiin tarkastelemaan opettajan omaa yritysyhteistyöaktiivisuutta, opettajan kokemaa organisationaalista tukea sekä opettajan yrittäjyydessä käyttämiä opetusmenetelmiä. Alustava analyysi erilaisten faktoreiden löytämiseksi tehtiin faktorianalyysin avulla. Faktorianalyysin soveltuvuutta aineistoon testattiin KMO- ja Bartlettin testillä, joiden mukaan aineisto soveltui hyvin faktorianalyysin toteuttamiseksi (KMO 0.86 ja Bartlett p-arvo 0.000). Faktorianalyysin avulla löydettiin kolme faktoria, jotka selittivät muuttujien vaihtelusta yhteensä 65 %. Näistä muodostettiin keskiarvomuuttujat jatkoanalyysiä varten seuraavasti:

- *Yritysyhteistyöaktiivisuus* (Cronbachin alpha 0.88). Yritysyhteistyöaktiivisuuteen liittyivät kolme väittämää siitä, kuinka aktiivisesti opettaja pyrkii laajentamaan yrityskontaktien määrää, kuinka helppoa on aloittaa yritysyhteistyö ja kuinka helppoa yritysyhteistyön tekeminen on.
- *Organisaation tuki* (Cronbachin alpha 0.82). Organisaation tukea mitattiin neljällä väittämällä liittyen ylimmän johdon, lähiesimiehen, opetussuunnitelmien ja korkeakoulun strategian tuesta yrittäjyyden edistämiseen.

- *Yrittäjyys opetuksessa* (Cronbachin alpha 0.80). Viisi väittämää liittyivät siihen, hyödyntääkö opettaja yrittäjyyttä edistäviä kilpailuja, yrityksiä, yrittäjiä ja heidän tarinoitaan opetuksessa, ohjaako opettaja opiskelijoita oppimaan yrittäjyyttä työharjoittelussa ja käyttääkö opettaja yrittäjyyttä tai yritystoimintaa simuloivia menetelmiä.

Taustamuuttujista tarkasteluun otettiin se, oliko opettaja toiminut ennen opetustehtäviä pää- tai sivutoimisena yrittäjänä (kyllä/ei).

Taulukossa 1 on esitetty korrelaatiomatriisi muuttujista. Multikolinearisuus testattiin tarkastelemalla VIF-arvoja, jotka osoittivat ettei kyseistä ongelmaa ilmene.

Taulukko 1. Korrelaatiomatriisi muuttujista.

		Onko toim. yrittäjänä ennen opetusta 0=ei, 1=kyllä	YRITYS- YHTEISTYÖ- AKTIIVISUUS	ORGANI- SAATION TUKI	YRITTÄ- JYYS OPETUK- SESSA
Onko toim. yrittäjänä ennen opetusta 0=ei, 1=kyllä	Pearson Correlation Sig. N	1 360	,264** 360	,079 360	,277** 360
YRITYSYHTEISTYÖ- AKTIIVISUUS	Pearson Correlation Sig. (2-tailed) N	,264** 360	1 360	,291** 360	,590** 360
ORGANISAATION TUKI	Pearson Correlation Sig. (2-tailed) N	,079 360	,291** 360	1 360	,394** 360
YRITTÄJYYS OPETUKSESSA	Pearson Correlation Sig. (2-tailed) N	,277** 360	,590** 360	,394** 360	1 360

**p < 0.01

Seuraavaksi tarkistettiin keskiarvotestin avulla, oliko ryhmien (opettajat, joilla yrittäjyystausta vs. opettajat ilman yrittäjyystaustaa) välillä eroa siinä, miten monipuolisesti opettaja käyttää eri opetusmenetelmiä yrittäjyyden opetuksessa. Regressioanalyysiä käytettiin varsinaisen mallin testaamiseen, jossa yrittäjyydessä käytettävien opetusmenetelmien käyttöä selitettiin opettajan yritys yhteistyöaktiivisuudella sekä organisaation tuella. Malli testattiin erikseen niille opettajille, joilla oli aiempaa yritystaustaa ja niille, joille ei ollut. Aineisto käsiteltiin SPSS 24.0 –ohjelmistolla.

4 TULOKSET

Yrittäjyys opetuksessa keskiarvon eroa testattiin kahden opettajaryhmän välillä (ei toiminut yrittäjänä vs. toiminut yrittäjänä). Niillä, joilla ei ollut yrittäjyystaustaa, keskiarvo oli 3.2 ja niillä, joilla oli, keskiarvo oli 3.7. Ero on tilastollisesti erittäin merkitsevä ($p=0,000$). Toisin sanoen ne, joilla on yrittäjyystausta, käyttävät enemmän yrittäjyyteen ohjaavia menetelmiä (yrityspelit, yritystarinat, harjoitusyritykset jne.) kuin ne opettajat, joilla omaa yrittäjättaustaa ei ole.

Taulukko 2 esittää tulokset regressioanalyysistä ensin niiden opettajien kohdalla, joilla oli aiempaa yrittäjyyskokemusta. Regressioanalyysin avulla testattiin mallia, jossa yritysysteistyöaktiivisuudella sekä organisaation tuella selitettiin yrittäjyyttä opetuksessa. Regressioanalyysillä testattu malli selittää *Yrittäjyys opetuksessa* -muuttujan vaihtelusta 42 % niiden opettajien kohdalla, joilla on aiempi yrittäjyystausta. Yritysysteistyöaktiivisuudella on suurempi merkitys kuin organisaation tuella. Pelkkä yritysysteistyöaktiivisuus selittää 35 % (malli 1), mutta kun siihen lisätään organisaation tuki, mallin selitysarvo nousee 42 %:iin (malli 2). Muutos on tilastollisesti merkitsevä. Lopullisessa mallissa (malli 2) yritysysteistyöaktiivisuuden kulmakerroin on 0.60 ($p=0.000$) ja organisaation tuen 0.24 ($p=0.000$).

Taulukko 2. Lineaarinen regressioanalyysi opettajille, joilla yritystausta.

Malli 1, yritysysteistyöaktiivisuus	
Yritysysteistyöaktiivisuus	β 0.64***
Adjusted R ²	0.35***
F-statistics	69.123***
Malli 2, yritysysteistyöaktiivisuus ja organisaation tuki	
Yritysysteistyöaktiivisuus	β 0.60***
Organisaation tuki	β 0.24***
Adjusted R ²	0.42***
F-statistics	45.113***
F Change	14.018***

* $p < .05$. ** $p < .01$. *** $p < .001$

Taulukko 3 esittää tulokset regressioanalyysistä ensin niiden opettajien kohdalla, joilla ei ollut aiempaa yrittäjäyyskokemusta. Malli selittää *Yrittäjäyys opetuksessa* -muuttujan vaihtelusta 35 % opettajien kohdalla, joilla ei ole aiempaa yrittäjäyystaustaa. Yritysyhteistyöaktiivisuudella on suurempi merkitys kuin organisaation tuella. Pelkkä yritysyhteistyöaktiivisuus selittää 29 % (malli 1), mutta kun siihen lisätään organisaation tuki, mallin selitysarvo nousee 35 %:iin (malli 2). Muutos on tilastollisesti merkitsevä. Yritysyhteistyöaktiivisuuden kulmakerroin on 0.46 (p=0.000) ja organisaation tuen 0.30 (p=0.000).

Taulukko 3. Lineaarinen regressioanalyysi opettajille, joilla ei aiempaa yritystaustaa.

Malli 1, yritysyhteistyöaktiivisuus	
Yritysyhteistyöaktiivisuus	β 0.64**
Adjusted R ²	0.29***
F-statistics	95.601***
Malli 2, yritysyhteistyöaktiivisuus ja organisaation tuki	
Yritysyhteistyöaktiivisuus	β 0.46***
Organisaation tuki	β 0.30***
Adjusted R ²	0.35***
F-statistics	62.265***
F Change	20.704***

* p< .05. ** p< .01. *** p<.001

5 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tämän tutkimuksen tavoitteena oli selvittää 1) miten opettajan oma yritysyhteistyöaktiivisuus ja 2) opettajan kokema organisaation tuki vaikuttavat yrittäjäydessä käytettävien opetusmenetelmien käyttöön. Lisäksi tavoitteena oli selvittää, millainen merkitys opettajan aiemmalla yrittäjäyystaustalla on.

Tutkimuksessa löydettiin kaksi selittävää tekijää, jotka vaikuttavat siihen, kuinka aktiivisesti opettajat käyttävät erilaisia yrittäjäyysopetuksen menetelmiä. Erityisesti ne opettajat, jotka aktiivisesti pyrkivät

laajentamaan yrityskontaktiansa määrää ja kokevat yritysyhteistyön helpoksi, hyödyntävät myös edellä yrittäjyysopetuksen erilaisia menetelmiä enemmän. Ilmeisesti siis yritysten kanssa tehtävä yhteistyö jo sinällään monipuolistaa menetelmävalikoimaa. Toisena merkittävänä tekijänä nousi esiin opettajan kokema organisatorinen tuki: opettajat, jotka kokevat korkeakoulun johdon ja esimiehen tukevan heitä yrittäjyyden edistämistyössään, käyttävät monipuolisesti eri menetelmiä. Yhtäläillä tärkeää on myös se, että opettaja tunnistaa korkeakoulun strategian ja opetussuunnitelman tukevan yrittäjyyden edistämistyötä.

Erityisen selväksi kahden edellä mainitun tekijän merkitys nousi niiden opettajien kohdalla, joilla on omaa yrittäjyystaustaa. Kenties siis yrittäjinäkin toimineet opettajat osaavat ottaa yrityskontakteistaan irti myös sellaisia asioita, jotka kulmineoituvat opetustyössä esimerkiksi pelillisinä, kilpailullisina tai tarinallisina menetelminä. Heille myös se, että esimiestaso sekä korkeakoulun strategiset linjaukset tukevat yrittäjyyden edistämistä, on tärkeää. Ylipäätänsä ne opettajat, joilla oli omaa yrittäjyystaustaa, käyttivät monipuolisemmin erilaisia opetusmenetelmiä yrittäjyyden opettamisessa.

Yrittäjyyskasvattajien oma yrittäjyystausta näyttäisi siis olevan yksi tärkeimmistä tekijöistä, joilla on vaikutusta erityisesti opetuksessa käytettävien menetelmien monipuolisuuteen ja myös luontaiseen yritysyhteistyöhön. Nämä opettajat uskaltavat myös luokkahuoneen ulkopuolisiin opetustilanteisiin kuin myös käyttävät yrittäjiä luokkahuoneessa tapahtuvissa opetustilanteissa. Yrittäjät ovat usein varsin aktiivisia ja haluavat osallistua korkeakoulun toimintaan, koska kokevat ne hyödyllisiksi tilanteiksi tuoda yritystään uusien osaajien tietoisuuteen. Opiskelijat saavat liittymäpintoja työelämäänsä myös varsinaisten opetustuntien lisäksi esimerkiksi työharjoittelussa ja opinnäytetöissään. Sekä opinnäytetyö että työharjoittelupaikka voi toteutua tutuksi tulleen yrittäjän kanssa keskusteltaessa.

Koska aikaisempi tutkimus ei ole antanut kovin paljoa tietoa siitä, miten yrittäjätaustainen opettaja toimii yrittäjyyskasvattajana verrattuna opettajaan, jolla ei ole henkilökohtaista kokemusta yrittäjyydestä, antaa tämä tutkimus uutta näkökulmaa korkeakouluopettajan rooliin ja valmiuksiin yrittäjyyskasvattajana. Se, mitä ymmärrämme yrittäjyyskasvatuksella, liittyy tähän kysymykseen oleellisesti. Jos tavoitteena on yritteliäisyys (enterprising, esim. Korhonen, Komulainen ja Rätty, 2012), ei opettajan yrittäjyystaustalla ole oletettavasti niin suurta merkitystä, mikäli opettajan omat ambitiot ja motiivit antavat hänelle valmiuksia monipuolisiin opetusmenetelmiin. Mutta mikäli tavoitteena ja näkökulmana yrittäjyyskasvatuksessa on yrittäjyys (entrepreneurship, mm. Korhonen, Komulainen ja Rätty, 2012), voidaan olettaa, että nimenomaan monipuoliset kontaktit yrityksiin ja yritysten ottaminen mukaan opetustapahtumaan luontevasti on helpompaa opettajille, joilla on omakohtaista yrittäjyyskokemusta. Opettajan oman yrittäjyystaustan vaikutusta korkeakouluopettajan toimintaan yrittäjyyskasvattajana on tutkimuksellisesta jäänyt taustalle, mutta voisi tarjota mielenkiintoisen uuden avauksen.

LÄHTEET

Ammattikorkeakoululaki. 14.11.2014/932.

Boud, D. & Feletti, G. 1999. Ongelmalähtöinen oppiminen – Uusi tapa oppia. Terra Cognita. Helsinki.

Carrier, C. 2005. Pedagogical Challenges in Entrepreneurship Education. In Kyrö, P. & Carrier, C. (ed.) 2005. The Dynamics of Learning Entrepreneurship in a Cross-Cultural University Context. University of Tampere. Research Centre for Vocational and Professional Education, 136 – 187.

Cope, J. & Watts, G. 2000. Learning by doing – An exploration of experience, critical incidents and reflection in entrepreneurial learning. International Journal of Entrepreneurial Behavior & Research, Vol. 6, Iss: 3, 104 – 124.

Cooper, S., Bottomley, C. & Gordon, J. 2004. Stepping out of the classroom and up the ladder of learning: an experimental learning approach to entrepreneurship education. Industry and Higher Education, Vol. 18, No. 1, 11–22.

Fiet, J.O. 2000. The theoretical side of teaching entrepreneurship. Journal of Business Venturing 16, 1-24.

Frank, A.I. 2007. Entrepreneurship and enterprise skills: a missing element of planning education. Planning, Practice & research, Vol. 22, No. 4, 635–648.

Gartner, W.B. 2008. Variations in entrepreneurship. Small Business Economics, Vol. 3, No. 4, 351–361.

Gibb, A. 2005. The Future of Entrepreneurship Education in Schools and Further Education Determining the Basis for Coherent Policy and Practice? In Kyrö, P. & Carrier, C. (ed.) 2005. The

Dynamics of Learning Entrepreneurship in a Cross-Cultural University Context. University of Tampere. Research Centre for Vocational and Professional Education, 44 – 66.

Gibb, A. 2011. Concepts into practice: meeting the challenge of development of entrepreneurship educators around an innovative paradigm. *International Journal of Entrepreneurial Behaviour & Research*, Vol. 17, No. 2, 146–165.

Hakkarainen, K., Bollström-Huttunen, M., Pyysalo, R. & Lonka, K. 2005. Tutkiva oppiminen käytännössä – Matkaopas opettajille. WSOY, Helsinki.

HAMK Strategia 2020 – Ammatillisesti profiloitunut korkeakoulu – Tekojen kautta. https://hameenamk.sharepoint.com/yhteiset-sisallot/laatukasikirja/strategiat-periaatteet/HAMKin%20strategia/hamk_strategia_2020.pdf#search=HAMK%20strategia (Luettu 19.8.2016).

Hynes, B. & Richardson, I. 2007. Entrepreneurship education: a mechanism for engaging and exchanging with the small business sector. *Education + Training*, Vol. 49, No. 8/9, 732–744.

Kirzner, I. 1973. *Competition and Entrepreneurship*. University of Chicago Press, Chicago, IL.

Korhonen, M., Komulainen, K. ja Rätty, H. 2012. Not everyone is cut out to be the entrepreneur type: How Finnish teachers construct the meaning of entrepreneurship education and the related abilities of the pupils. *Scandinavian Journal of Educational Research*, Vol. 56, No. 1, 1–19.

Kyrö, P. & Carrier, C. 2005. *Entrepreneurial Learning in Universities: Bridges across Borders*. Teoksessa Kyrö, P. & Carrier, C. (ed.) 2005. *The Dynamics of Learning Entrepreneurship in a Cross-Cultural University Context*. University of Tampere. Research Centre for Vocational and Professional Education, 14 – 43.

Kyrö, P. & Ripatti, A. 2006. Yrittäjyyden opetuksen uudet tuulet. Teoksessa Kyrö, P. & Ripatti, A. yrittäjyyskasvatuksen uusia tuulia. Yrittäjyyskasvatuksen julkaisusarja 4/2006. Tampereen yliopiston kauppakorkeakoulu. Tampereen yliopistopaino – Juvenes Print, 10 – 30.

Mäntylä, R. 2002. Yksin mutta yhdessä – Opettajat omaa työtä ja oppilaitoksen toimintaa kehittämässä. Akateeminen väitöskirja, Tampereen yliopisto. HAMK & AKTK –julkaisuja (2) 2002. Hämeenlinna.

Neck, H.M. & Greene, P.G. 2011. Entrepreneurship education: known worlds and new frontiers. *Journal of Small Business Management*, Vol. 49, No. 1, 55–70.

Paasio, K. & Nurmi, P. 2006. Yliopistolliset yrittäjyysopinnot Suomessa. Teoksessa Kyrö, P. & Ripatti, A. (toim.) 2006. Yrittäjyyskasvatuksen uusia tuulia. Tampereen yliopiston kauppakorkeakoulu, 32 – 56.

Pittaway, L. & Cope, J. 2007. Simulating entrepreneurship learning integrating experiential and collaborative approaches to learning. *Management Learning*, Vol. 38, No. 2, 211–233.

Rae, D. 2005. Mid-career entrepreneurial learning. *Education + Training*, Vol. 47, No. 8/9, 562-574.

Rae, D. & Carswell, M. 2001. Toward a conceptual understanding of entrepreneurial learning. *Journal of Small Business and Enterprise Development*, Vol. 8, No. 2, 150–158.

Ruohotie, P. 2000. Ammattikasvatuksen yliopistollinen opetus ja tutkimus. In Rajaniemi, A. (Ed.) *Suomalaisen ammattikasvatuksen historia*. Helsinki: OKKA-säätiö ja Tampereen yliopiston Ammattikasvatuksen tutkimus- ja koulutuskeskus, 282 – 286.

Ruskovaara, E. & Pihkala, T. Teachers implementing entrepreneurship education: classroom practices. *Education + Training*, Vol. 55, No. 2, 204–216.

Schumpeter, J. 1934. The Theory of Economic Development. Harvard University Press, Cambridge, MA.

Seikkula-Leino, J., Ruskovaara, E., Ikävalko, M., Mattila, J. & Rytkölä, T. 2010. Promoting entrepreneurship education: the role of the teacher. *Education + Training*, Vol. 52, No. 2, 117–127.

Solomon, G. 2007. An examination of entrepreneurship education in the United States. *Journal of Small Business and Enterprise Development*, Vol. 14, No. 2, 168–182.

Tynjälä, P. 1999. Konstruktivistinen oppimiskäsitys ja asiantuntijuuden edellytysten rakentaminen koulutuksessa. Teoksessa Eteläpelto, A. & Tynjälä, P. (Toim.) 1999. *Oppiminen ja asiantuntijuus – Työelämän ja koulutuksen näkökulmia*. WSOY, 160 – 179.

Varamäki, E., Joensuu, S., Tornikoski, E. ja Viljamaa, A. (2015) "The development of entrepreneurial potential among higher education students", *Journal of Small Business and Enterprise Development*, Vol. 22 No: 3, pp. 563 – 589.

Vesterinen, P. 2001. Projektioipiskelu ja –oppiminen ammattikorkeakoulussa. *Jyväskylä Studies in Education, Psychology and Social Research* 189. Jyväskylän Yliopisto.

Väylä yrittäjyyteen – Kaakkois-Suomen yrittäjyyskasvatuksen strategia 2020. http://www.cursor.fi/sites/cursor40.cursor.local/files/liitetiedostot/yrittajyyskasvatuksen_strategia_1_3.11.2014.pdf (Luettu 19.8.2016).

Yrittäjät. Muuttuva yrittäjyys – Kehittämishjelma 2016. https://www.yrittajat.fi/sites/default/files/sy_kehittamisohjelma_netti.pdf (Luettu 19.8.2016).